

ӘОЖ 658.7

ӨНЕРКӘСІПТІК КӘСІПОРЫНДАРҒА ӨНІМ ЖЕТКІЗУДІ ОҢТАЙЛАНДЫРУ ЖӘНЕ ЛОГИСТИКАЛЫҚ ЖЕЛІЛЕР

Есильбекова Э.Д.

магистрант, К.Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес
университеті, Астана қ., Қазақстан Республикасы

Жаркимбекова А.Т.

PhD, К.Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті,
Астана қ., Қазақстан Республикасы

Смакова Н.

PhD, К.Құлажанов атындағы Қазақ технология және бизнес университеті,
Астана қ., Қазақстан Республикасы

Бұл мақалада өнеркәсіптік кәсіпорындарға өнімді жеткізу желілерін зерттеу және құру мәселелері қарастырылады. Логистикалық инфрақұрылымның тиімділігі мен жеткізу тізбегін оңтайландыру кәсіпорындардың тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз етеді. Мақалада заманауи логистикалық модельдер, тасымалдау әдістері, ақпараттық технологияларды қолдану және жабдықтау жүйелерін оңтайландыруға арналған стратегиялар қарастырылады.

Кілт сөздер: логистика, жеткізу желілері, тасымалдау жүйелері, өндірістік кәсіпорындар, жеткізу тізбегі, оңтайландыру, ақпараттық технологиялар, көлік инфрақұрылымы, автоматтандыру, цифрлық жүйелер.

Kіріспе

Өнеркәсіптік кәсіпорындардың тиімді жұмыс істеуі жеткізу желілерінің дұрыс ұйымдастырылуына байланысты. Өнімді уақтылы және шығындарды азайта отырып жеткізу бәсекеге қабілеттілікті арттырудың негізгі факторларының бірі болып табылады. Жеткізу желілерін құру мен оңтайландыру үшін заманауи логистикалық әдістер, цифрлық технологиялар мен автоматтандырылған жүйелер кеңінен қолданылады.

Бүгінгі таңда өнеркәсіптік кәсіпорындар үшін өнімді тиімді жеткізу – олардың стратегиялық дамуында маңызды рөл атқарады. Жеткізу тізбегінің тиімділігі компанияның өндірістік қуаты мен нарықтағы орнына тікелей әсер етеді. Дұрыс ұйымдастырылған логистикалық жүйелер өнімнің сапасын сақтауға, тұтынушылардың қажеттіліктерін қанағаттандыруға және өндіріс шығындарын азайтуға мүмкіндік береді.

Логистика мен жеткізу жүйелерін оңтайландыру жаңа технологияларды енгізуді талап етеді. Жеткізу процестерін басқаруда ақпараттық жүйелерді,

жасанды интеллектті және цифрлық автоматтандыруды пайдалану логистикалық шығындарды азайтып, ресурстарды тиімді пайдалануға ықпал етеді. Сонымен қатар, көлік және қойма инфрақұрылымын жетілдіру арқылы өнімдерді тұтынушыларға жылдам әрі сапалы жеткізуге болады.

Бұл мақалада өнеркәсіптік кәсіпорындарға өнімді жеткізуді ұйымдастырудың негізгі мәселелері талқыланады, тиімді желілерді құруға арналған негізгі әдістер мен стратегиялар ұсынылады. Сондай-ақ, заманауи логистикалық шешімдерді енгізудің артықшылықтары мен ықтимал қиындықтары қарастырылады.

1. Өнімді жеткізу желілерін ұйымдастырудың негізгі факторлары

1.1 Логистикалық инфрақұрылым

Өнімді тиімді жеткізу үшін көлік желілері, қойма жүйелері және дистрибуция орталықтары үлкен рөл атқарады. Логистикалық инфрақұрылымның дамуы кәсіпорынның өнімдерін тұтынушыға жылдам әрі тиімді жеткізуіне мүмкіндік береді [1]. Заманауи көлік инфрақұрылымын жетілдіру арқылы логистикалық шығындарды азайтуға және өндірістік тиімділікті арттыруға болады.

1.2 Көлік және тасымалдау әдістері

Тасымалдау әдісін таңдау өнімнің сипатына, қашықтыққа және тасымалдау шығындарына байланысты. Көлік түрлері:

- Автокөлік тасымалы – икемділік пен жеткізу жылдамдығы жоғары, әсіресе қалалық және аймақтық жеткізілімдерде қолданылады [2];
- Теміржол тасымалы – ірі көлемді жүктер үшін тиімді, ұзақ қашықтықтағы жүк тасымалында пайдаланылады [3];
- Әуе тасымалы – жылдамдықты қажет ететін жүктер үшін қолайлы, бірақ тасымалдау құны жоғары [4];
- Су көлігі – халықаралық тасымалдарда арзан әрі тиімді, бірақ жеткізу уақыты ұзақ болуы мүмкін [5].

2. Жеткізу тізбегін оңтайландыру әдістері

2.1 Ақпараттық технологияларды қолдану

Логистикалық процестерді басқаруда ERP, WMS және TMS сияқты заманауи ақпараттық жүйелерді қолдану арқылы жеткізу тізбегін оңтайландыруға болады. Бұл жүйелер:

- Қорларды тиімді басқаруға [6];
- Жеткізу уақытын қысқартуға [7];
- Көлік шығындарын азайтуға мүмкіндік береді [8].

2.2 Автоматтандыру және цифрлық технологиялар

Қоймаларда роботтандырылған жүйелерді енгізу, маршрутты автоматты түрде есептеу, GPS және RFID технологияларын қолдану логистикалық процестердің тиімділігін арттырады [9]. Жасанды интеллектті қолдану арқылы

тасымалдау маршруттарын автоматты түрде оңтайландыруға, сұранысты болжауға және өндірістік қажеттіліктерді есептеуге болады.

Қорытынды

Өнеркәсіптік кәсіпорындарға өнімді жеткізу желілерін құру мен оңтайландыру кәсіпорындардың тиімділігіне тікелей әсер етеді. Логистикалық процестерді оңтайландыру, көлік маршруттарын тиімді ұйымдастыру және заманауи қойма жүйелерін енгізу арқылы өнімді уақытылы және шығындарды азайта отырып жеткізуге болады.

Цифрлық технологияларды, жасанды интеллектті және автоматтандырылған басқару жүйелерін пайдалану логистикалық процестерді жеделдетіп, кәсіпорындардың бәсекеге қабілеттілігін арттырады. Сонымен қатар, нақты уақыттағы мәліметтерді талдау және болжау жүйелерін қолдану ресурстарды тиімді басқаруға және күтпеген жағдайлардың алдын алуға көмектеседі.

Жеткізу тізбегінің тиімділігін арттыру үшін кәсіпорындар тұрақты түрде жаңа логистикалық шешімдерді іздеп, өндірістік процестерді жақсартуы қажет. Бұл өнімнің сапасын сақтауға, тұтынушылардың сұранысын қанағаттандыруға және жалпы бизнес-үрдістердің тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Осылайша, инновациялық технологияларды енгізу және логистикалық инфрақұрылымды дамыту арқылы өнеркәсіптік кәсіпорындар өздерінің өндірістік қуатын арттырып, нарықтағы орнын нығайта алады. Бұл өз кезегінде кәсіпорынның бәсекеге қабілеттілігін арттырады және шығындарды азайтуға көмектеседі.

Өнеркәсіптік кәсіпорындарға өнімді жеткізу желілерін құру мен оңтайландыру кәсіпорындардың тиімділігіне тікелей әсер етеді. Заманауи логистикалық шешімдерді, цифрлық технологияларды және оңтайландыру стратегияларын қолдану жеткізу тізбегін тиімді басқаруға мүмкіндік береді. Бұл өз кезегінде кәсіпорынның бәсекеге қабілеттілігін арттырады және шығындарды азайтуға көмектеседі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Christopher, M. (2016). Logistics & Supply Chain Management. Pearson UK.
2. Chopra, S., & Meindl, P. (2019). Supply Chain Management: Strategy, Planning, and Operation. Pearson.
3. Rushton, A., Croucher, P., & Baker, P. (2017). The Handbook of Logistics and Distribution Management. Kogan Page Publishers.
4. Grant, D. B., Trautrim, A., & Wong, C. Y. (2021). Sustainable Logistics and Supply Chain Management. Kogan Page Publishers.
5. Stadtler, H. (2015). Supply Chain Management and Advanced Planning. Springer.

6. Bowersox, D. J., Closs, D. J., & Cooper, M. B. (2013). Supply Chain Logistics Management. McGraw-Hill.
7. Harrison, A., & van Hoek, R. (2020). Logistics Management and Strategy. Pearson Education.
8. Simchi-Levi, D., Kaminsky, P., & Simchi-Levi, E. (2020). Designing and Managing the Supply Chain. McGraw-Hill.
9. Hugos, M. H. (2018). Essentials of Supply Chain Management. Wiley.

ОПТИМИЗАЦИЯ ПОСТАВОК ПРОДУКЦИИ ДЛЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ И ЛОГИСТИЧЕСКИЕ СЕТИ

Есильбекова Э.Д., Жаркимбекова А.Т., Смакова Н.

В данной статье рассматриваются вопросы исследования и построения сетей доставки продукции для промышленных предприятий. Эффективность логистической инфраструктуры и оптимизация цепочки поставок обеспечивают стабильную работу предприятий. В статье рассматриваются современные логистические модели, методы транспортировки, применение информационных технологий и стратегии оптимизации систем снабжения.

Ключевые слова: логистика, сети доставки, транспортные системы, промышленные предприятия, цепочка поставок, оптимизация, информационные технологии, транспортная инфраструктура, автоматизация, цифровые системы.

OPTIMIZATION OF PRODUCT SUPPLY FOR INDUSTRIAL ENTERPRISES AND LOGISTIC NETWORKS

Esilbekova E.D., Zharkimbekova A.T., Smakova N.

This article examines the study and development of delivery networks for industrial enterprises. The efficiency of logistics infrastructure and optimization of the supply chain ensure the stable operation of enterprises. The article discusses modern logistics models, transportation methods, the use of information technology, and strategies for optimizing supply systems.

Keywords: logistics, delivery networks, transportation systems, industrial enterprises, supply chain, optimization, information technology, transport infrastructure, automation, digital systems.

REFERENCES

1. Christopher, M. (2016). Logistics & Supply Chain Management. Pearson UK.
2. Chopra, S., & Meindl, P. (2019). Supply Chain Management: Strategy, Planning, and Operation. Pearson.
3. Rushton, A., Croucher, P., & Baker, P. (2017). The Handbook of Logistics and Distribution Management. Kogan Page Publishers.
4. Grant, D. B., Trautrim, A., & Wong, C. Y. (2021). Sustainable Logistics and Supply Chain Management. Kogan Page Publishers.
5. Stadtler, H. (2015). Supply Chain Management and Advanced Planning. Springer.
6. Bowersox, D. J., Closs, D. J., & Cooper, M. B. (2013). Supply Chain Logistics Management. McGraw-Hill.
7. Harrison, A., & van Hoek, R. (2020). Logistics Management and Strategy. Pearson Education.
8. Simchi-Levi, D., Kaminsky, P., & Simchi-Levi, E. (2020). Designing and Managing the Supply Chain. McGraw-Hill.
9. Hugos, M. H. (2018). Essentials of Supply Chain Management. Wiley.